

1. Informacje makroekonomiczne

Międzynarodowy Fundusz Walutowy przedstawił dane i prognozy dotyczące gospodarki światowej. W latach 2013–2017 średnioroczne wzrosty PKB kształtowały się na poziomie 3,2%. Dynamika wzrostu była jednak zróżnicowana: w Chinach wynosiła 7,1%, w strefie euro – 1,5%, w Niemczech – 1,7%. Poprawiały się wskaźniki makroekonomiczne, poprawiały indeksy PMI dla przemysłu i usług. Od czasu kryzysu w 2008 r. był to dobry okres dla gospodarki światowej. W oparciu o wyraźne ożywienie gospodarcze w USA, strefie euro oraz niektórych gospodarkach wschodzących prognozowano dla lat 2018–2023 dynamikę średnioroczną PKB na poziomie 3,8, w strefie euro (w tym w Niemczech) – 1,8%; prognozy dla Chin wskazywały osłabienie dynamiki do poziomu 6,2%. Natomiast prognozy te z kwietnia 2018 r. są już mniej optymistyczne, a wrześniowe – zdecydowanie gorsze i oczekiwane jest obniżenie prognozy. Powodem jest zdecydowane osłabienie koniunktury w Chinach, drugiej na świecie gospodarce pod względem wielkości, osłabienie koniunktury w strefie euro oraz, co szczególnie istotne dla polskiej gospodarki, pogorszenie opubliko-

wanych w czerwcu 2018 r. danych dotyczących koniunktury w Niemczech, największego i najważniejszego partnera handlowego Polski. Spowolnienie w przemyśle niemieckim wiąże się ze zmniejszeniem zamówień na niemieckie produkty z USA i Chin.

Powodów osłabienia koniunktury w gospodarce światowej i niektórych gospodarkach narodowych jest wiele. Niewątpliwie jest to wojna handlowa między USA a Niemcami – największą gospodarką Europy, co odbija się niekorzystnie nie tylko na gospodarce niemieckiej, ale również pozostałych krajach UE, powodując również zaniepokojenie na rynkach finansowych. Czynnikiem zwiększającym niepewność jest rosnący populizm w krajach Europy i dojście do władzy ugrupowań mniej lub bardziej eurosceptycznych. Należy też pamiętać, że gospodarki rozwijają się w sposób cykliczny, a więc po okresie ożywienia nastąpi wcześniej lub później osłabienie koniunktury. Dobry okres trwał długo, można przewidywać, a taka jest ocena IMF, że dobiega końca.

Dynamika produktu krajowego brutto

Polska gospodarka wykorzystała dobrą koniunkturę gospodarczą na świecie. W roku 2017 PKB zwiększył się 4,6%, co jest najlepszym wynikiem od 2011 r. i zdecydowanie lepszym niż osiągnięte 3% w roku 2016. Podobnie jak w roku 2016 głównym czynnikiem wzrostu był popyt krajowy wspomagany popytem inwestycyjnym i eksportem. Tu jednak nastąpiła istotna zmiana tendencji – eksport netto uległ w 2017 r. zdecydowanemu zmniejszeniu, więc jego wpływ na dynamikę wzrostu PKB był mniejszy niż w 2016 r., natomiast przy wzroście nakładów inwestycyjnych (przy spadku w 2016 r. o blisko 14%) zwiększyło się znaczenie popytu inwestycyjnego.

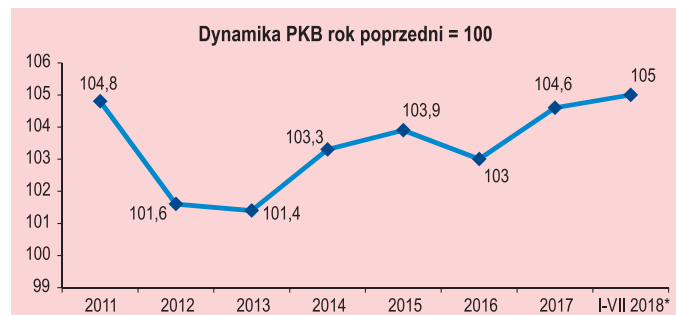
W 2017 r. Polska znalazła się w grupie państw – liderów UE o najwyższej dynamice wzrostu, a po drugim kwartale 2018 r., do czasu ogłoszenia wyników Malty, to Polska była liderem wzrostu PKB obecnie plasując się na drugim miejscu. Najsłabsza dynamika wzrostu w II kwartale 2018 r.

Zestawienie podstawowych wskaźników makroekonomicznych

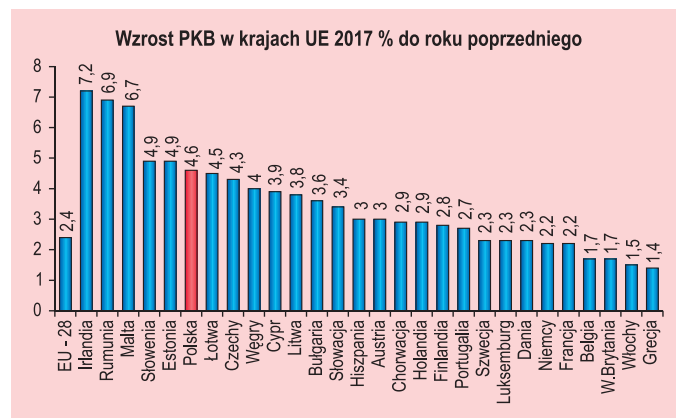
Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	I-VII 2018*
Dynamika PKB rok poprzedni = 100	101,4	103,3	103,9	103	104,6	105,0
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu rok poprzedni = 100	101,8	104,1	106	103,6	106,6	106,7
Dynamika produkcji budowlano-montażowej rok poprzedni = 100	94,4	106,1	103,9	97,8	106,2	121,4
Inwestycje rok poprzedni = 100	98,8	109,5	107,1	86,8	103,5	110,3
Dynamika nakładów brutto na środki trwałe rok poprzedni = 100	98,9	110,0	106,1	92,1	103,5	110,1
Inflacja rok poprzedni = 100	100,9	100	99,1	99,9	102,9	101,7
Dynamika cen produkcji przemysłowej rok poprzedni = 100	98,7	98,5	97,8	99,9	102,9	101,6
Dynamika cen produkcji budowlanej rok poprzedni = 100	98,2	98,8	99,5	99,6	100,6	102,2
Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys.	5494	5529	5602	6065	6350	6231
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,4	11,4	9,8	8,2	6,6	5,9
Miesięczne średnie płace w sektorze przedsiębiorstw w zł	3837	3980	4121	4277	4530	4768
Wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw w %	102,9	103,7	103,5	103,8	105,9	107,2
Wzrost płac realnych w sektorze przedsiębiorstw w %	102,0	103,7	104,5	104,4	103,9	105,1
Rentowność netto w sektorze przedsiębiorstw w %	3,8	3,7	3,6	4,2	4,4	4,3
Rentowność netto w przemyśle w %	5,0	4,6	4,1	5,4	5,6	5,8
Rentowność netto w budownictwie w %	0,9	2,7	6,6	4,1	2,8	1,6
Eksport w mld euro	152,8	165,8	179,6	184,8	203,7	107,6
Import w mld euro	155,1	168,4	177,2	180,9	203,3	108,8
Saldo obrotów w mld euro	-2,3	-3,4	2,4	3,9	0,437	-1,2

Źródło: Biuletyn statystyczny, Przemysł – wyniki działalności, Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, rocznik statystyczny, rocznik statystyczny handlu zagranicznego, za odpowiednie lata, GUS, Warszawa.

* Pierwsze półrocze 2017 = 100

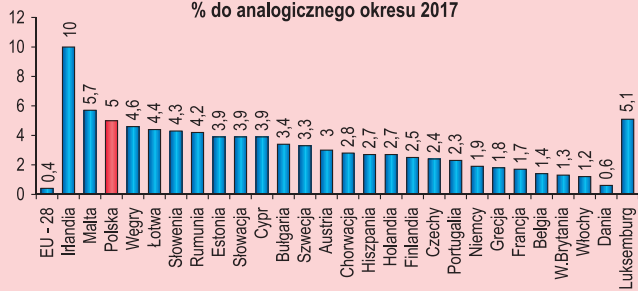

Źródło: Dane GUS, Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, rok 2017, lipiec 2018

Źródło: ec.europa.eu

**Wzrost PKB w krajach UE - 28 II kwartał 2018
% do analogicznego okresu 2017**

Źródło: ec.europa.eu

występuje w państwach Europy Środkowej i Wschodniej. Największe gospodarki notują wzrost słabszy.

Zgodnie z prognozami, PKB Unii Europejskiej wzrosło, podobnie jak strefy euro, jednak w porównaniu z USA (2,9%) czy Chinami (7,1%) nie była to wysoka dynamika.

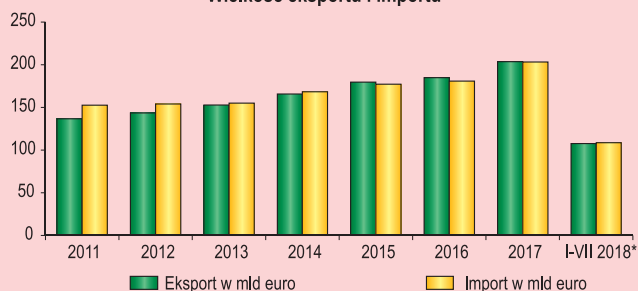
Kategorie mające wpływ na wolumen i dynamikę wzrostu PKB to, obok spożycia, inwestycje i handel zagraniczny.

Handel zagraniczny

Zmniejszenie popytu zewnętrznego na produkty polskiego przemysłu w latach 2008–2009 spowodowane było kryzysem w gospodarce światowej. W roku 2009 polski eksport zmniejszył się o blisko 15% w stosunku do roku 2008. Pozytywna dla polskiego eksportu okazała się stagnacja na rynkach europejskich, od 2010 r. zwiększał się popyt odbiorców zagranicznych na polskie towary – dobrej jakości, a jednocześnie przystępne cenowo. Od roku 2010 do 2014 eksport i import zwiększały się ze zbliżoną dynamiką, jednak obroty importowe były większe, stąd ujemny bilans obrotów towarowych, największy w 2011 r. – 15 mld euro. Deficyt obrotów towarowych zmniejszał się rok do roku i wobec przyspieszenia wzrostu eksportu w roku 2015 po raz pierwszy w analizowanym okresie obroty towarowe osiągnęły dodatnie saldo – 2,4 mld euro, a w roku 2016 – 3,4 mld euro. W roku 2017 nastąpiła zmiana tendencji – eksport i import nadal zwiększały się dynamicznie, jednak import z większą dynamiką, stąd saldo dodatnie wyniosło niespełna 0,5 mld euro. W 2017 r. eksport był większy w porównaniu z 2011 o blisko 50%. O ile w 2016 r. eksport był wyższy niż rok wcześniej o około 3%, to w roku 2017 wzrost w porównaniu do roku poprzedniego kształtował się na poziomie około 9%. W pierwszym półroczu 2018 r. wartość importu była wyższa niż eksportu i po raz pierwszy od 2014 r. zanotowano saldo ujemne obrotów towarowych – 1,2 mld euro.

Zmienia się struktura towarowa eksportu – największą grupę, której udział zwiększa się, stanowią towary przetworzone, tj. wyroby przemysłowe, chemikalia, maszyny i urządzenia. Największym partnerem handlowym Polski są Niemcy. Gospodarka niemiecka angażuje od 2015 r. ponad 27% polskiego eksportu, natomiast w imporcie – około 24%. Następne największe polskie rynki eksportowe to kolejno Czechy i Wielka Brytania – po 6,4% eksportu ogółem. Ponad 70% polskiego eksportu lokuje się na rynku unijnym. Osłabienie koniunktury, spadek popytu na tych rynkach odbija się niekorzystnie na polskim eksporcie, a co za tym idzie na kondycji finansowej polskich przedsiębiorstw.

Wielkość eksportu i importu

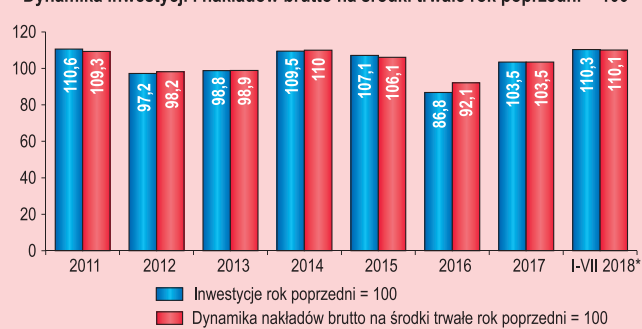
Źródło: Dane GUS

Inwestycje

Narodowe rynki inwestycji są silnie uzależnione od czynników zewnętrznych – światowa koniunktura gospodarcza, sytuacja na rynkach finansowych, koniunktura na partnerskich rynkach zagranicznych, a także od czynników wewnętrznych – makroekonomicznych oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw i ich zdolności absorpcji środków publicznych. Polski rynek inwestycji, w coraz większym stopniu zinternacjonalizowany i zaangażowany w przepływy międzynarodowe, podlega silnym wahaniom tak jak inne rynki narodowe, ale na niestabilność polskiego rynku inwestycji wpływa dodatkowo niepewność związana z przestrzeganiem praworządności, polityka społeczno-gospodarcza władz oraz sytuacja i klimat polityczny.

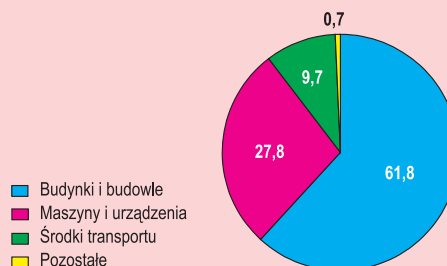
Wyjątkowo dobre lata dla rynku inwestycji w Polsce to okres od akcesji do UE do 2008 r. Sprawily to korzystne warunki inwestowania dla przedsiębiorstw polskich i zagranicznych, dla których polski rynek stał się bardzo atrakcyjny; stabilna sytuacja polityczna i gospodarcza w kraju, dobra sytuacja finansowa przedsiębiorstw i silny strumień środków unijnych na realizację programów polityki spójności, głównie infrastrukturalnych. W perspektywie finansowej 2007–2013 Polska była największym beneficjentem środków unijnych na politykę spójności – 67,2 mld euro, z czego ponad 23 mld euro przeznaczone było na infrastrukturę. W obecnej perspektywie finansowej 2014–2020 Polska nadal jest największym beneficjentem środków unijnych na politykę spójności – 72,9 mld euro, w tym na największy polski program operacyjny Infrastruktura i Środowisko, realizujący projekty infrastrukturalne – 24, 6 mld euro. Kryzys światowy z 2008 r., mimo zdecydowanie słabszych konsekwencji dla polskiej gospodarki niż w innych krajach, w tym naszych największych partnerów gospodarczych, spowodował zmniejszenie napływu inwestycji zagranicznych, zmniejszyły się również inwestycje polskich przedsiębiorstw. Rok 2011 to silny wzrost inwestycji, kojarzony z mistrzostwami Euro 2012 odbywającymi się w Polsce, a kolejne dwa lata przyniosły silny spadek inwestycji, co również było kojarzone z Euro 2012 – zakończenie inwestycji infrastrukturalnych realizowanych w związku z Euro 2012. Spadek inwestycji wystąpił w sektorze publicznym (rządowy i samorządowy), inwestycje sektora przedsiębiorstw wzrastały. Stabilizacja sytuacji gospodarczej na rynku światowym i polskim wpłynęła na poprawę koniunktury na rynku inwestycji w latach 2014–2015, jednak już w roku 2016 nastąpiło załamanie inwestycji, mimo,

Dynamika inwestycji i nakładów brutto na środki trwałe rok poprzedni = 100

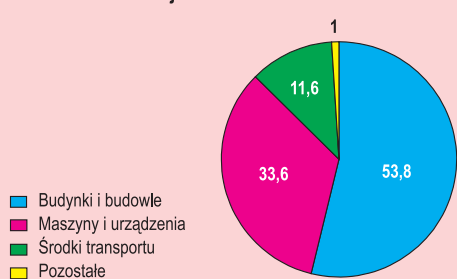
Źródło: Dane GUS

Struktura rodzajowa nakładów brutto na środki trwałe w % 2010

Źródło: Dane GUS

Struktura rodzajowa nakładów brutto na środki trwałe w % 2017

Źródło: Dane GUS

wbrew opinii nowych władz o „Polsce w ruinie”, dobrej sytuacji gospodarczej. To konsekwencja polityki gospodarczej, a szczególnie społecznej rządu i ograniczenia zaufania oraz wzrostu niepewności w sektorze przedsiębiorstw. Rok 2017 przyniósł poprawę sytuacji – inwestycje zwiększyły się o 3,5% w stosunku do roku 2016, jednak wolumen inwestycji nie osiągnął wielkości z dobrych lat 2014–2015. Pozytywna tendencja utrzymała się w pierwszym półroczu 2018 r. – inwestycje zwiększyły się o 10,3% i była to dynamika najsilniejsza od 2011 r.

Zbliżone co do kierunków tendencje występowały w nakładach brutto na środki trwałe. Różnice dotyczyły głębokości zmian w poszczególnych obszarach nakładów. Najmniejsza amplituda zmian występowała w obszarze nakładów na budynki i budowle – średnioroczne dynamiki wzrostów i spadków były najsłabsze. Zdecydowanie większe amplitudy występowały w obszarze nakładów na maszyny i urządzenia oraz środki transportu – średnioroczne wskaźniki dynamiki wzrostów i spadków były silniejsze. Dlatego też struktura rodzajowa nakładów brutto na środki trwałe ulega zmianie. Nadal największy procentowy udział w nakładach brutto na środki trwałe mają budowle i budynki, jednak jest to udział zmniejszający się na rzecz pozostałych dwóch obszarów – maszyny i urządzenia oraz środki transportu.

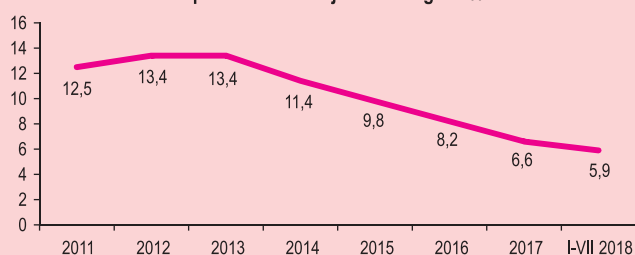
Rynek pracy

Po przystąpieniu Polski do UE sytuację na polskim rynku pracy determinowały dwa czynniki – dobra koniunktura oraz wysoka migracja zarobkowa. Rosnący popyt na siłę roboczą na rynku krajowym i unijnym utrzymywał się do 2009 r., a w roku 2010 nastąpiło odwrócenie tendencji, co było konsekwencją kryzysu światowego. Mimo dekoniunktury zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw utrzymywało się na prawie niezmiennym poziomie, podobnie jak stopa bezrobocia. Reakcją na ożywienie w polskiej gospodarce – 2014 r. – był wzrost zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, szczególnie znaczący w roku 2016, co skutkowało spadkiem stopy bezrobocia rejestrowanego i wzrostem płac nominalnych oraz realnych.

W 2017 r. umocniły się pozytywne tendencje na rynku pracy. Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się o blisko 5% w stosunku do roku 2016, zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych, stopa bezrobocia rejestrowanego osiągnęła najniższy od 25 lat wskaźnik – 6,6%.

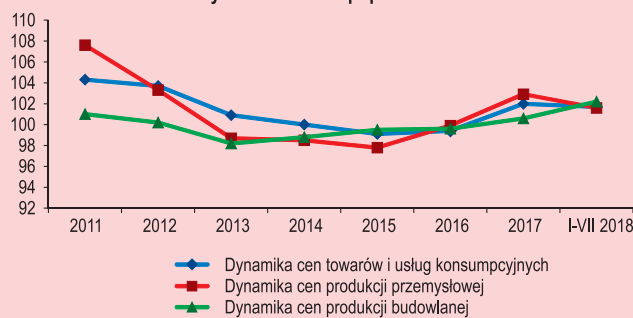
Po pierwszym półroczu 2018 r. zanotowano dalszy spadek stopy bezrobocia rejestrowanego, jednak w lipcu 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w skali roku wzrosło wolniej. Należy pamiętać, że część osób zarejestrowanych jako bezrobotne nie szuka pracy. Polska w zasadzie uporała się z problemem bezrobocia, należy jednak podkreślić,

Stopa bezrobocia rejestrowanego w %

Źródło: Dane GUS

Dynamiki cen rok poprzedni = 100

Źródło: Dane GUS

Dynamika płac w %

Źródło: Dane GUS

że między województwami występują duże różnice np.: stopa bezrobocia w warmińsko-mazurskim wynosi 11,7% wobec 3,7% w wielkopolskim. Dynamicznie rosnący popyt na rynku pracy wydręnował wykwalifikowanych pracowników i aktualnie podmioty gospodarcze różnych dziedzin gospodarki, również w sektorze publicznym, odczuwają brak siły roboczej, częściowo tylko kompensowany napływem pracowników z zagranicy.

Inflacja na poziomie powyżej 4% do 2012 r. była konsekwencją kryzysu, który objął również polską gospodarkę. W wyniku osłabienia koniunktury i spowolnienia gospodarki nastąpiła stabilizacja cen w latach 2013–2014, a następnie deflacja utrzymująca się blisko trzy lata. W roku 2017 wskaźnik wzrostu cen osiągnął poziom 2%, nieco wyższy niż założono w budżecie. Wysokie wzrosty cen dotyczyły żywności, transportu i mieszkań. Po raz pierwszy od 2012 r. wzrosły ceny produkcji przemysłowej oraz nieznacznie – produkcji budowlanej. W pierwszym kwartale 2018 r. wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych obniżył się do poziomu 1,7%, dynamika cen produkcji sprzedanej przemysłu była słabsza niż w analogicznym okresie roku 2017, natomiast przyspieszyła dynamika cen sprzedanej produkcji budowlanej osiągając poziom 2,2%, w lipcu tendencja wzrostowa cen produkcji budowlanej umocniła się.

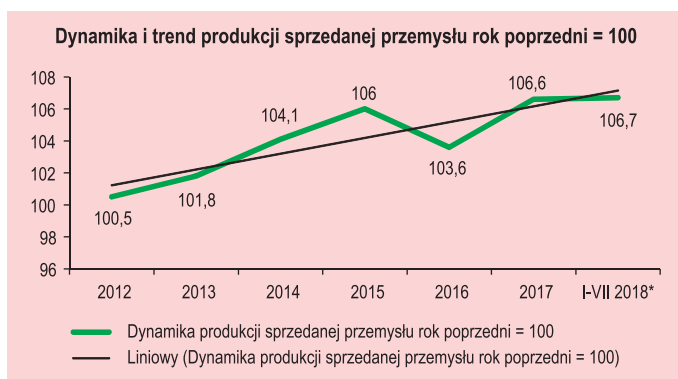
Na poziom wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw miało wpływ, od wstąpienia do Unii Europejskiej, parę czynników. Wysoka migracja zarobkowa i dobre wyniki finansowe przedsiębiorstw tworzyły dobry klimat dla presji płacowej. Po 2008 r. osłabienie koniunktury w związku z kryzysem spowodowało pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw i osłabienie presji płacowej. Na realną siłę nabywczą płac miał wpływ poziom inflacji – do roku 2014 płace minimalne były niższe niż realne. Wskutek deflacji w latach 2014–2016 płace realne były wyższe niż nominalne.

Dobra koniunktura w 2017 r., przyspieszenie dynamiki wzrostu produkcji, rosnący popyt na rynku siły roboczej spowodowały najwyższy od 2008 r. wzrost wynagrodzeń nominalnych – o 5,9%, a inflacja na poziomie 2% – odwrócenie tendencji w relacji płace nominalne – płace realne: płace realne przestały być wyższe niż nominalne. W pierwszej połowie 2018 r. tendencje z roku 2017 pozostały bez zmian, wzmocnieniu uległa ich dynamika – wzrost płac realnych osiągnął poziom 7,2%, a płac realnych 5,1%.

Produkcja przemysłowa

Podobnie jak PKB, wartość produkcji przemysłowej w badanym okresie, tj. od 2010 r. nigdy nie była niższa niż w roku poprzednim. Dynamika wzrostu była zróżnicowana – w niedobrych dla polskiej gospodarki latach

Źródło: Dane GUS

2012–2013 wzrost był niewielki, w kolejnych latach, z wyjątkiem fatalnego roku 2016, wartość produkcji przemysłowej zwiększała się dynamicznie, utrzymując się na poziomie blisko 6,6% w 2017 r. oraz I półroczu 2018 r. To konsekwencja rosnącego popytu krajowego i zewnętrznego. We wszystkich głównych branżach przemysłowych produkcja sprzedana przemysłu zwiększała się, największe wzrosty w I półroczu 2018 r. osiągnięto w przypadku dóbr związanych z branżą energetyki – 9,7%, dóbr zaopatrzeniowych – 7,7% i dóbr inwestycyjnych – 5,7%. Najwyższą dynamikę zanotowano w produkcji maszyn i urządzeń – 25%, sprzętu transportowego – 20,6%, wyrobów z metali – 18%, drewna – 12,5%, gumy i tworzyw sztucznych – 10,6% oraz wyrobów mineralnych, takich jak: cement, gips, beton – 13,8%.

Historycznie analizując rozwój polskiego przemysłu, szczególnie korzystnym okresem były lata po akcesji do UE do roku 2008. Dostęp do rynku unijnego, ale też nowoczesnych technologii sprawiał, że najszybciej rozwijały się branże nowoczesne, będące nośnikami postępu technicznego – na produkty takich branż zwiększał się dynamicznie popyt krajowy i zamówienia eksportowe. Stosunkowo szybko po kryzysie 2008 r. przemysł powrócił na „drogę wzrost”, bo już w 2010 r. Należy podkreślić, że nawet w latach osłabienia dynamiki wzrostu – 2012–2013, 2016, produkcja przemysłowa rozwijała się, a szczególnie dobrze radziły sobie przedsiębiorstwa eksportujące. W ostatnim okresie – 2017–2018 polski przemysł z sukcesem wykorzystuje dobrą koniunkturę w kraju i na rynkach zagranicznych bowiem eksport jest czynnikiem istotnie wspomagającym rozwój przemysłu i kondycję przedsiębiorstw.

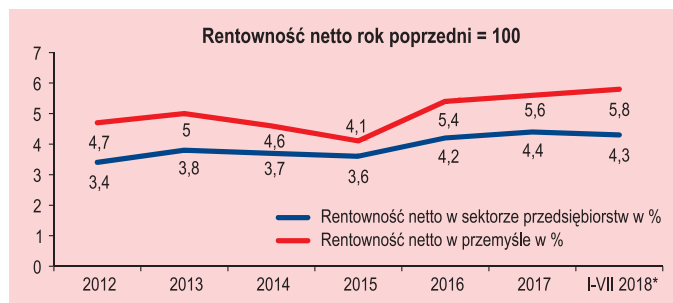
Rentowność w sektorze przedsiębiorstw

Rok 2017 był kolejnym rokiem poprawy rentowności obrotu netto w sektorze przedsiębiorstw i w przemyśle, jednak wskaźniki rentowności charakteryzowały się słabszą niż w 2016 r. dynamiką (dotyczy podmiotów zatrudniających powyżej 49 osób).

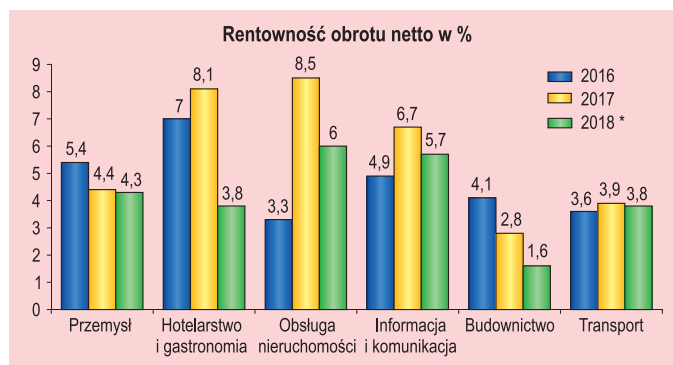
W sektorze przedsiębiorstw rentowność obrotu netto wyniosła w 2017 r. 4,4% i był to wzrost słabszy niż w roku 2016, ale i tak wyższy niż w latach 2012–2015. Wszystkie działy osiągnęły dodatnie wskaźniki rentowności. Rentowność najwyższą zanotowano w hotelarstwie i gastronomii, obsłudze nieruchomości, informacji i komunikacji, przemyśle. Najniższą rentowność zanotowano w handlu i budownictwie. W przeciwieństwie do roku 2016 nie zanotowano ujemnych wskaźników rentowności w poszczególnych branżach.

W efekcie szybszego wzrostu tempa przychodów z całokształtu działalności niż kosztów uzyskania, poprawił się wskaźnik poziomu kosztów przedsiębiorstw przemysłowych w porównaniu z 2016 r., poprawie uległy wszystkie wyniki finansowe, a także wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. W zależności od rodzaju działalności wystąpiło zróżnicowanie wyników finansowych i rentowności przedsiębiorstw przemysłowych. Największa poprawa nastąpiła w wytwarzaniu i dystrybucji energii elektrycznej, przemyśle wydobywczym, wyrobów mineralnych surowców niemetalicznych i metali. Pogorszenie zanotowano w wytwarzaniu wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, chemikaliów, wyrobów chemicznych. Zwiększyła się liczba przedsiębiorstw rentownych, które stanowiły 83% ogółu przedsiębiorstw przemysłowych.

W pierwszym półroczu 2018 r. wyniki finansowe w sektorze przedsiębiorstw były niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Pogor-

Źródło: Dane GUS

Źródło: Dane GUS

* dane za 2018 dotyczą pierwszego półrocza

zeniu uległy również wskaźniki rentowności w większości działów gospodarki, wyjątkiem był przemysł i handel. Eksporterzy zanotowali również pogorszenie wyników finansowych i rentowności, ale w stopniu mniejszym niż ogół podmiotów.

Podsumowanie i prognoza

Gospodarka polska wykazuje coraz większą podatność na czynniki zewnętrzne. Dobra koniunktura na rynku światowym i rynkach unijnych umożliwiła przyspieszenie polskiego eksportu w 2017 i 2018 r. Na przyspieszenie wzrostu gospodarczego miał wpływ również rosnący popyt krajowy. Wystąpienie inflacji, po okresie deflacji, spowodowało wzrost cen towarów i usług, co poprawiło wyniki finansowe przedsiębiorstw. Dynamicznie zwiększały się inwestycje i nakłady brutto na środki trwałe. Pozytywne tendencje wystąpiły na rynku pracy – spadek bezrobocia, należy jednak podkreślić wzrost niezaspokojonego popytu na rynku siły roboczej. Ogólny klimat koniunktury jest oceniany w sektorze przedsiębiorstw pozytywnie, chociaż początek drugiego półrocza 2018 r. przyniósł oceny bardziej ostrożne.

Pojawiły się jednak również zjawiska, które budzą niepokój i wątpliwości. Dotyczą one czynników zewnętrznych i wewnętrznych, takich jak uwarunkowania polityczne, kwestie prawodawstwa i stabilności polityki gospodarczej. Mogą one ograniczyć napływ środków unijnych i inwestycje zagraniczne, zmniejszyć skłonność do inwestowania w polskich przedsiębiorstwach oraz zagranicznych, już funkcjonujących na polskim rynku. Badania przedsiębiorstw powadzone przez GUS na przełomie roku 2018 wskazują na największe trudności przedsiębiorstw. To przede wszystkim rosnące koszty zatrudnienia i wysokie obciążenia na rzecz budżetu; brak siły roboczej, a w budownictwie także koszty materiałów.

Na podstawie danych dotyczących sytuacji gospodarczej spodziewać się można spowolnienia gospodarki światowej. Rosnący izolacjonizm gospodarczy USA, wprowadzanie i zwiększanie barier celnych, wojny handlowe skutkują i będą w rosnącym tempie skutkować zmniejszeniem wymiany handlowej, co dotknie przede wszystkim gospodarki silnie uzależnionej od eksportu. Niepokój budzą dane dotyczące gospodarki niemieckiej, największego partnera gospodarczego Polski, wskazujące na słabnącą koniunkturę w niemieckim przemyśle i praktycznie w strefie euro, co prowadzi do osłabienia polskiego eksportu. Prognozować można spadek eksportu towarów i usług, deficyt polskiego bilansu płatniczego, a w konsekwencji osłabienie wzrostu PKB.